

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

DIVIDENDE OLJNEGA TRUSTA POVZROČIJO SITNOSTI.

PRVI GLASOVI SO ŽE TUKAJ.

Kongresnik Frear je naslovil od-
veto pismo na zakladniškega taj-
nika.

Washington, D. C. (Federated Press. Stabni poročevalec). — Da-
rilo \$200,00, katerega je tajnik
Mellon podaril delničarjem Stan-
dard Oil družbe, je mogoče tista
slamnata bilka, ki se utrja in po-
vzroči, da se prične republikan-
ska stranka potapljati.

Drugo javno pismo, ki ga je
naslovil kongresnik Frear na za-
kladniškega tajnika Mellona, je
že pričelo učinkovati na voditel-
je stranke. V tem pismu pravi
Frear, da se je zakladniški taj-
nik izognil postavi, ko je prvi-
krat skušal odgovoriti na obtož-
bo proti njemu in oljnemu tru-
stu.

Frearov napad se osredotočuje
na 400-odstotno dividendo, ki jo
je proglasila Standard Oil družba
v New Jerseyju. On izjavlja, da
je ta dividenda sredstvo za izog-
nitav plačevanja zveznega davka
od profita. Kongres je pa ravno
zakladniškemu tajniku podelil o-
blast, da jih istinja in mlačneše
kaznuje. V dokaz citira sekcijo
220 davčnega zakona, ki se čita:

„To je, ako se katera korporaci-
ja, ustvarjena ali organizirana
na katerikoli način, osnuje ali iz-
koristi v ta namen, da se prepri-
či obdavčenje delničarjev ali nje-
nih članov s direktnim davkom,
posluša se sredstva, da se njih
dobiček ali profit nagraduje, me-
sto da se razdeli ali podeli, da-
j se naj za vsako davčno leto
naloži in istinja od čistega dohoda
take korporacije davek enak
pet in dvajset odstotkom. Ta zne-
sek naj se prišteje davku, ki ga
nalaga sekcija 230 itd. . . .“

Nihče ne taji, da ogromni do-
biček, nanašajoč se na Standard
Oil podjetje, ne predstavlja ta-
kega nagradnega profita. Ako
bi bil dobiček razdeljen med
delničarje ob svojem času in si-
cer tako, kot se je nagradjeval,
bi bil delničarji primorani pla-
čati dohodninski davek od tega
dobička, ki je bil takrat zakonito
določen.

Zdaj se razgovarjajo v tukaj-
šnjih političnih krogih, da mogo-
če pride do obtožnega postopanja
napram zakladniškemu tajniku,
ker ni izvršil svoje dolžnosti, kot
je označena v sekciji 200. Frear
pravi v svojem pismu:

„Kot velik finančni in javni
uradnik gotovo razumete, da do-
biček Standard Oil družbe, ako
se dovoli razdeliti kot delniška
dividenda, ne da se zadosti zakonu,
bo cropal vladno blaginjo,
katero Vi čuvate, mogoče za več
sto milijonov dolarjev. . . .“

„Seveda“, nadaljuje Frear,
„kot izredno bogat človek, zain-
teresiran v šestdeset ali več kor-
poracijah, prizadetih zaradi odlo-
ka o delniških dividendah in
davku, boste našli svoje osebne
interese zapletene v vsakem odlo-
ku. Toda jaz mislim, da bo na
Vas kot javnega uradnika učin-
kovala veliko bolj postava kot pa
katero osebno uvaževanje. . . .“

Zanimivo je tudi vedeti z ozi-
rom na obrambo zakladniškega
tajnika, da je Mellonova družina
tako zainteresirana v Gulf Refi-
ning kompaniji, da se pogosto
služi, da se njeni lastniki. Neki
drugi fakti govori, da je Gulf Re-
fining kompanija nedavno poda-
la izjavo, znano samo notranje-
mu krogu, o dividendah, ki je
zelo podobna naznanilu Standard
Oil družbe.

Valed odloka v zadevi Standard
bosta tajnik Mellon in njegova
družina prihranila sebi več mi-
lijonov dolarjev, ko razrežejo ma-
sleno pogačo Gulf Refining.

Vprašanje je jasno in tako ra-
zumljivo za s davkom obloženo
javnost in tako prepričljivo s po-
litičnim razstrelivom, da se vo-
ditelji stranke pričeli ozirati, kje
najdejo varno klet, da prevedre
prihajajoči ciklon.

VOJNO PRAVO ODPRAVLJE- NO V ZAPADNI VIRGINIJI.

Charleston, W. Va. — Governor
Morgan je odpravil obsedno stan-
je z vojnim pravom v okraju
Mingo. Obsedno stanje je trajalo
več ko leto dni, oziroma od časa
znanih nemirov, ko je „armada“
rudarjev korakala v omenjeni
okraj. Governor je bil prisiljen
razveljaviti vojno pravo, ker je
milica popolnoma posušila okraj-
no blaginjo in tudi država ima
velike stroške. Rudarji v Mingu
so še vedno izprti in še tretje leto
bivajo v šotornih kolonijah.

ZAVESA SE POČASI DVIGA OD MISTERIJA.

POD LESNIKO JE DIVJAL KUD BOJ, PREDNO JE BIL VRAŠEN DVOJEN UMOR.

Slišati je bilo glasen prepir, na
kar so padli štirje streli.

New Brunswick, N. J. — Poča-
si se je pričelo dvigati zagrinjalo
in odkriva se misterijozni dvojni
umor pod lesniko, pod katero sta
bila umorjena šepnik rev. Ed-
ward Wheeler Hall in mešnarje-
va žena in pevka na koru mrs.
Eleanor R. Mills. Hall je šepni-
koval v fari sv. Janeza Evange-
lista.

Misterij, katerega so najbolj
premeteni detektivji skušali za-
stoj razkriti v šest tednih, je pri-
čelo razgrinjati mrs. Jane Gib-
son, ki je bila ob času tragedije v
bližini. Ona ne obtožuje nikogar,
ampak našteva le fakte, ki jih je
doživela v usodepolni noči. Gib-
sonova opisuje silni boj, ki se je
odigral pred oddanimi streli, ki so
ubili fajmoštra in konočnega
vojaka.

V usodepolni noči je Gibsonova
jezdila malo. Sledila je Slovaku,
ki je ukradel nekaj koruze z nje-
ne farne in se je skrival med Gib-
sonovo in Phillipsovo farmo.
Na muli se je držala sklonjeno,
tako da bi tat mislil, da na muli
ni jezdeca, ampak da se je izgu-
bila. Na ta način je Gibsonova
mislila, da ujame tatu.

„Ko smo se bližali mestu, na
katerem je bil izvršen umor,“ je
izjavila Gibsonova, „je Jennie po-
stavila ušesi pokonci. Slišati je
bilo strašen prepir. In dozdnevno
so bili prizadeti ljudje tako za-
globljeni v prepir, da se niso bri-
gali za mulo.“

„Ako bi bila samo zakričala, bi
bila mogoče preprečila umor,“ je
zamrmrala Gibsonova.

„O, zakaj nisem zakričala, ali
dala svoj glas od sebe. Vse je pri-
šlo nepričakovano; tako da sem bi-
la presenečena.“

„Vsi štirje so se tepli in argu-
mentirali glasno. Vse se ni izvrši-
lo v eni minuti. Ko so me prvi-
krat privabili jezni glasovi, sem
mislila, da je nekdo napadel kak-
šnega dekleta. Vedela nisem, kaj
naj storim.“

„Na to so sledili streli — štirje
— Jennie se je splašila in je tekla
proč.“

Gibsonova ni povedala, kdo je
bil mož, ki je izvršil umor. Naj-
brž so ji oblasti povedale, da naj
ime zamoli do ugodnega trenut-
ka. Prisegla je, da je mrs. Hall,
šepnikova žena, tista žena, ki jo
je videla stati v noči 14. septem-
bra na polju in De Rusyjevci ce-
sti.

Brat grškega kralja aretiran.

Atna, 26. okt. — Časopis po-
roča, da je bil princ Andrej,
Konstantinov sin in brat sedanje-
ga kralja, aretiran večer na oto-
ku Krfu. Obtožen je, da je z dru-
gimi vred odgovoren za poraz v
Mali Aziji. Aretiranih je tudi več
generalov in bivših ministrov.

ROSENBLUTHOVA AFERA JE PRIČELA DVIGATI PRAH.

NJEGOV ZAGOVOR PRIHAJA S TEŽKO OBTOŽBO.

On izjavlja, da lahko dokaže, da
je resnična.

New York, N. Y. (Fed. Press.
Harry Godfrey). — Kapitan Ro-
bert Rosenbluth je zdaj drugič
obtožen umora po justičnem de-
partmentu na podlagi tako šib-
kih dokazov, da so mu dali zado-
stojenje dva armadna tribunala in
javni tožitelj v Washingtonu. Vse
to govori, da imajo Daugherty-
Burnsovi tožitelji zdaj nekaj bolj
vročega, kot je razseljeno železo.
Rosenbluthov odvetnik J. J. Gold-
stein obtožuje direktno, da so mu
rekli, da se lahko odkupi od svo-
jih tožiteljev. Temu dodaja, da
komaj šaka, da to dokaže.

Zvezna veleporota v Washing-
tonu je nekaj dni nazaj dvignila
obtožnico na tajnem zasedanju.
Obtožuje ga umora majorja Alex-
ander Cronkhita v Camp Lewi-
son dne 25. oktobra 1918. Vojno
sodišče je izjavilo, da je Cronk-
hite umrl za rano od krogle, ki si
jo je sam prizadel po nesreči.
Sarient Roland R. Pothier, ki je
s svojo izpovedjo zapletel v stvar
tudi Rosenblutha, je preklical svo-
jo izjavo in izrekel, da je bila iz-
siljena iz njega s pomočjo meto-
da „tretje vrste“, katere so se na-
pram njemu poslužili agente jus-
tičnega departmeta. Okrajni jav-
ni tožitelj v Washingtonu je iz-
javil, da ni najmanjšega dokaza
proti Rosenbluthu.

Na to je justični departmet
izjavil, da nima jurisdikcije v
tem slučaju in je oprostil Rosen-
blutha. Ni pa hotel priznati nobe-
ga odškodnine bivšemu kapitanu
zaradi ponižanja in izgube časa.
Na to je Rosenbluth pričel s svo-
jo kampanjo, da se izbrše madež
z njega, ki je končno in dozdnev-
no ujezila justičnega tajnika, nje-
govega načelnika Hawkshawa in
William Burnsa, da poizkusijo zo-
pet odložiti hudodelstvo na Ro-
senblutha. Zadnji je delal nočin-
dan, da se uvede zaradi te zade-
ve kongresna preiskava. Apeliral
je na višje vladne uradnike, kon-
gresnike in senatorje. Ko so konč-
no Veterani tujezemskih vojn za-
hvalili kongresno preiskavo, se je
justični departmet zasukal in je
povzročil, da je veleporota v Wa-
shingtonu obtožila Rosenblutha.

Odvetnik Gildstein sedaj poda-
ja v interesu svojega klienta sle-
dečo zapreženo izjavo:
„Obtožujemo, da so deset te-
dnov pred sestankom veleporote
prišle osebe, tesno združene z jus-
tičnim departmetom, v New
York in so direktno predlagale,
da bi bilo ceneje, ako Rosenblu-
thovi bogati prijatelji prispevajo
v sklad, da se zabrani obtožitev,
kot da se vrši obravnava. Pove-
dal sem jim, kam naj gredo. Mi
lahko dokažemo, kar izjavljamo
pismeno in lahko doženemo resni-
co pred kongresno preiskavo.“

Ob času, ko je bila napravljena
ta obtožba, je prišel glas, da je
James W. Seldon, javni tožitelj
okraja Pierce, Wash., ki je pre-
kladal zadevo, izjavil, da se je zgo-
dila velika krivica Rosenbluthu,
da ne verjame, da se bo kdaj vr-
šila obravnava zaradi obtožbe
proti Rosenbluthu.

„Naobratno zaradi Rosenblu-
thove grožnje, da se vrši kon-
gresna preiskava proti justičnemu
departmetu, bo veleporotna ob-
tožba vedno postala proti njemu
imenu. Tako preiskava vpi-
šo preteklosti justičnega tajnika
Daughertyja v tej zadevi mogoče
prišili Daughertyja do resigna-
cije.“

V štirih letih, ki so pretekla po
smrti majorja Cronkhita, je zbro-
valo v Washingtonu najmanj
tucat zveznih veleporot, toda
justični departmet ni nobeni
predložil stvari proti Rosenblu-
thu, dokler ni sahteval kongres-
ne preiskave.

Rosenbluthove obtožbe, da so
mu rekli, da bo denar ustavil ka-
senske postopanje proti njemu, so
povzročile, da bo William Hay-
ward, zvezni distriktni javni tož-
itelj, preiskaval obtožbo tajno.
Odvetnik Goldstein je pa izjavil,
ko so ga obvestili o tem:
„Pripravljeni in voljni smo

DENARNA VALUTA PADA PO VREJ EVROPI; FINANČNI POLOM PRIHAJA.

New York, N. Y. — Francoška,
belgijska in italijanska valuta je
v sredo padla na najnižjo stopnjo
v tekočem letu. Francoški frank
je padel na malo manj kot sedem
centov, belgijski frank na šest
centov in italijanska lira na štiri
centa; Anglija kupuje dolarje, da
zavaruje svoj sterling. Nemška
kriza in veliki deficit Francije sta
pognala frank navzdol. Nemških
mark je sto za dva centa.

ANGLEŽI HOČEJO AME- RIKO NA KONFERENCI.

Italija predlaga, da se Rusija po-
vabi na obe konferenci in pod-
piše pogodbo s Turčijo.

GRKI PUSTOŠIJO TRAJIJO.

Paris, 26. okt. — Iz Londona
javljajo, da je minister zunanjih
sedeš lord Curzon dejal v inter-
vju s francoskim poslanikom de
Saint Aulairejem, da bi morale
Združene države imeti delegata na
lozanski konferenci. Curzon se
sklicuje na dejstvo, da je bil ame-
riški neoficijni zastopnik na-
vač v San Remu, kjer je bila iz-
delana prva mirovna pogodba za
Turke, katere je bila potem pod-
pisana v Sevresu. Curzonovo mne-
nje je, da bi Ameriki veliko po-
magalo, če polže tudi zdaj na le
opazovalca, marveč opravomode-
nega delegata na konferenco s
Turki in o reševanju dardanelške-
ga vprašanja.

Poincare, francoški ministrski
predsednik, razpošlje vabilo na
konferenco ta teden. Velika Bri-
tanijska, Italija, Japonska, Zdru-
žene države, Jugoslavija, Rumunija
in Grška bodo povabljene po njih
poslanikih v Parizu; turška vlada
v Angori bo povabljena po zave-
niškem komisarju v Carigradu,
dočim bo vabilo Sovjetske Rusije
poslano naravnost v Moskvo s
prošnjo, da sovjetska vlada v
imenu entente povabi tudi Geo-
rgio in Ukrajino.

Grof Sforza, italijanski posla-
nik v Parizu, je sinoči posetil
Poincareja in mu predložil pripo-
ročilo njegove vlade, da naj bo
Rusija povabljena na obe konfe-
renci v Lozanu in da naj podpiše
mirovno pogodbo s Turčijo. Na ta
način se bo ententa izognila mno-
gim sitnostim, ki jih Rusija lahko
dela pozneje, ako ne bo stranka
pri pogodbi. Mogoče se v tem ozi-
ru izvede kak kompromis med
Italijo, Francijo in Anglijo.

Carigrad, 26. okt. — Izmet bej,
tukajšnji kemalistični zastopnik,
je objavil poročilo, v katerem ob-
tožuje grške čete, da so med iz-
praznjenjem vzhodne Tracije
požgale veliko vasi in razdejale
železnico in mostove v mnogih
krajih.

Vlada v Angori je obvestila od-
bor Mednarodnega rdečega križa,
da morajo Grki izpustiti vse tur-
ške eviviste, ki jih drže kot ujet-
nike; ako tega ne stors, bo turška
vlada prišla vse grške civiliste v
Anatoliji kot vojne ujetnike.

Iz Brusel je prišla vest, da je
Mustafa Kemal paša bolan.
London, 26. okt. — Reuterjeva
depoša iz Carigrada se glasi, da je
Hamid bej, predstavnik angorske
vlade, informiral vse banke v
Carigradu, da ne smejo več na-
kazati niti belišča sultanu in nje-
govji vladi, kajti angorska vlada
ne bo odgovorna za dolgove, ki
jih naredi sultan.

Trst, 26. okt. — Rumunski vna-
jni minister Duce je danes dejal
tukaj, da bo Rumunija zahtevala
na konferenci proste Dardanele
in Bospor in nevtralni koridor
med Bolgarijo in Turčijo.

predložiti naše fakte vsaki javni
preiskavi kateregakoli kongres-
nega telesa. Toda nikakor nismo
za postopanje v tajnem. Mi name-
ravamo to zadevo izvojevati na
odprtem in na odprtem bomo o-
stali ves čas.“

Ali seliš smati pravilno pisat in
čitat angleško? Narodi si „Slo-
vensko-angleško slovnico“, katero
je izdala in ima na prodaj Knji-
žarna matca S. H. F. J.

MANIFEST DELAV- SKE STRANKE NA ANGLEŠKEM.

Labor party pravi, da naslina re-
volucija ni potrebna; sahteva
spremembo mirovne pogod-
be, svobodo Egipta in
avtonomijo Indije.

LLOYD GEORGE NAPADA SOCIALISTE.

London, 26. okt. — Angleška
Delavska stranka, pri kateri so
tudi zmerni socialisti, je večeraj
objavila manifest na volilce, ki
vsebuje strankin program.

Stranka zahteva, da vojne dol-
gove plačajo kapitalisti s posebnim
davkom, ki se naloži na pre-
moženja ob \$25,000 gori.

Stranka je za svetovni mir, toda
mir je nemogoč, dokler obstoji
sedanja versajška pogodba. Po-
godba mora biti spremenjena na
posebni mednarodni konferenci in
Nemčiji je treba pomagati s tem,
da se ji naloži le toliko vojne od-
škodnine kolikor more plačati.
Turki vprašanje in problemi
Dardanel in Bospora se morajo
rešiti na konferenci vseh držav,
ki so zainteresirane v teh proble-
mih.

Stranka je za ligo narodov, v
kateri bodo vsi narodi s enakimi
praviciami in katere bo imela
oblast poravnati mednarodna spa-
ra in omejiti oboroževanje. Egipt
naj dobi popolno neodvisnost,
Indija pa samovlado; z Irsko naj
se sklene prijateljska pogodba.

Glede na notranje reforme pri-
poroča Labor party sledeče:

Delavstvo priznava, da je vojni
dolg težko breme za trgovino in
industrijo, zato predlaga, da se
naloži posebni stopnjevatni davek
na vsa privatna premoženja, ki
presega 25,000 dolarjev. Stranka
ne mara kaznovati varnosti,
zahteva pa, da dobičkarji, ki so si
med vojno nagrabili bogastvo,
plašajo vojne dolgove. Dohodninski
davek od malih dohodkov se od-
pravi, oziroma zniža in odpra-
viti je treba tudi vse nedirektna
davke kot je carina, koleki itd.

Izdatali države se morajo zni-
žati, toda ne na škodo revnih in
na korist bogatih; stroški šolske
vzgoje, zdravstvene oskrbe in var-
nosti delavcev ter blaginje mater
in otrok se ne smejo znižati.

Problem brezposelnosti se mo-
ra rešiti na ta način, da se odpre
trgovina s inozemstvom, organi-
zira v splošnem produkcijain da
se odpre obsežna potreba in ko-
ristna javna dela. Za veleposelstni-
ke morajo priti drastične reforme.
Veleposelstnik se mora prej od-
reči najemniku kakor plačevati
težakom stradalno mezdo.

Labor party je za spremembo,
kakor hitro je mogoče, socialnega
in gospodarskega sistema, ki daje
nepoštene privilegije pešdelci ljudi
in nezasuženo breme trpljenja
velikemu številu ljudstva. Ta si-
stem je prinesel hredelje delav-
cev in veliko trpljenje ter si rbi
njih družinam; ankih priložnosti
za duševni in telesni razvoj otrok
delavcev kakor otrok premožnih
ni.

Rudnike in železnice je treba ta-
koj nacionalizirati in jih postaviti
pod kontrolo delavcev. Država mo-
ra zgraditi dostojna stanovanja
za delavce in jim zvišati starostno
pokojnino kakor tudi ustanoviti
sistem pokojnin za vdove s otroci.
Ljudstvo naj kontrolira tudi
trgovino s opojnimi pijačami.

Manifest zaključuje:

„Delavska stranka ne odobrava
nasilne revolucije in njen program
je najboljši branik proti vsaki
krvavi vstaji in razredni vojni.
Demokratska vlada lahko pride v
Angliji brez krvoprelitja in na-
silja. Stališče delavstva je, da se v
parlamentu lahko doseže pravi-
ljna razdeljevanje narodnega bo-
gastva. To ni bojševizem, ne ko-
munistem, ampak zdrava pamet in
pravičnost. To je alternativa De-
lavske stranke napram reakciji in
revoluciji.“

London, 26. okt. — Lloyd George
je večeraj odprl svojo volilno
kampanjo z govorom na sestanku
starih poslancev, konleicjskih libe-
ralcev. Napadal je torije (konserv-
ativce) in dejal, da Anglija mu

MEHIKA JE ENIZALA ARMA- DO NA 60,000 MOŽ.

Washington, D. C. — Mehika je
znižala svojo armado za 115,000
mož; mehiška armada je doslej
štetla 175,000 mož, odsej bo pa
60,000. Mehška vlada je storila
ta korak, čeprav ni bila povablje-
na na panameriško „razoročitve-
no“ konferenco, katero so sklicale
Združene države za 4. december v
Washingtonu in povabile pet re-
publik v Centralni Ameriki. Me-
hika je prva pokazala pot drugim
ameriškim državam.

FRANCIJA SPET GRO- ZI Z ZASEŽBO RUHRA.

Ako volitve v Angliji in Ameriki
ne prinesejo „dobrih“ resul-
tatov, tedaj Poincare poteg-
ne meč.

DOLGOVI JASEJO FRANCIJO.

Paris, 26. okt. — Francija je
zopet privlekla na dan staro
grožnjo, da okupira kotlino Ruhr,
središče nemške industrije, ako
Nemčija ne bo mogla plačati od-
škodnine.

Francoška vlada je bila zadnjih
šest mesecev nekoliko mirna, odk-
ar je bil sprejet načrt, da se
smiša nemška odškodnina na 50
milijard starih mark s pogojem,
da se zaveznikom izbršejo vojna
posojila; v ta namen je bila skli-
cana konferenca v Bruslu. Zadrž-
čaje je pa Francija zopet slaba
volje. Kriza v Nemčiji, dogodki na
Bližnjem vzhodu, politični pre-
obrat v Angliji in druge stvari so
napravile položaj veliko slabši
kot je bil kdaj prej. Francozi se
polagoma zavedajo, da ne bodo
dobilili nič od Nemčije in če hočejo
opet kaj dobiti, morajo sami
vstati.

Francijo ne plaši toliko ban-
krot Nemčije. Poincare ima še
davno načrt v žepu, kaj je treba
storiti, da se Francija naplača za
propadlo odškodnino. Francoška
četa bodo hitro odkorakale čez
nemško mejo in okupirale Ruhr
in morda še druge industrijske
kraje.

Francijo bolj skrbi, kako se
bodo s njenimi koraki strinjali
drugi zavezniki in kako se reši
mednarodno finančno vprašanje
na bruselski konferenci. Stališče
Anglije, Italije in Amerike je
zdaj v temi. V Angliji so volitve
in nihče ne ve, kakšna vlada pri-
de na krmilo; v Italiji ni nič stalne-
ga vesled rogoviljenja fallistov;
v Združenih državah so volitve
pred durni in mogoče bo izvoljen
kongres, ki bo v konfliktu s se-
danjo Hardingovo administracijo.

Tako je francoška politika danes
pred veliko negotovostjo. Med-
tem je pa butara davkov, ki tare
francoško ljudstvo, vedno večja
in težja. Finančne pomoči ni od
nikoder.

PETNAJST ŽELEZNIŠKIH DE- LAVCEV PRIDE PRED SODIŠČE.

Clinton, Ia. — Petnajst stavku-
jočih železniških delavcev, ki so
se vrnili na delo, je obtoženih, da
so kršili Daughertyjevo prepoved.
Aretirani delavci so bili prepelja-
ni v Chiango in impušeni na njih
besedo, da pridejo dne 30. okto-
bra k zaslišanju.

VREME.

Chicago in okolice: V soboto
jasno in zopet gorko. Južni vetro-
vi. Temperatura v sadnjih 24. ur-
rah: najvišja 56, najnižja 45. Soln-
ce lizide ob 6:16, zaide ob 4:52.

je prva nad vsako stranko. Bren-
kal je na strune vročega naciona-
lizma. Rekel je, da mora Anglija
plačati svoje dolgove Ameriki, ali
ravnotako morajo njeni dobičniki
plačati, kar dolgujejo Angliji.
Nemčiji je treba pomagati in ji
znižati odškodnino.

V svojem govoru je Lloyd
George mahnil tudi po laboritih.
Rekel je:
„Delavska stranka nam je na-
povedala brezobzirno vojno in mi
smo v defenzivi. Naša naloga je
toraj, da se postavimo v bran in
odbijemo socialistično stranko.“

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cena oglasa po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Narodna: Zedinjena država (vsega Galicija) \$3.00 na leto, \$5.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$9.25 za pol leta, \$1.50 za tri mesece, in za izmenjavno \$2.00.

Naslov za vse, kar ima stik s urednikom:

"PROSVETA"

2837-38 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$5.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

Datum v objavi n. pr. (Okt. 31-22) poleg vsakega imena na naštem pomenu da vam je s tem dnevnikom poteklo naročnina. Ponovite je pravčasno, da se vam ne ustavi list.

KJE SO IZSELJENIKI?

Tako povprašujejo danes tisti, ki so najbolj grmeli proti tujezemskim delavcem!

"Evropejski izseljeniki bodo poplavlili Ameriko". — "Rdečkarji iz Evrope, posebno iz Rusije in drugih po radikalnih idejah okuženih krajih, pridejo v Ameriko, da razširijo svoje pogubonosne nauke". — "Zaprmo vrata, da ne pridejo izseljeniki v Ameriko".

Taka in enaka modrovanja smo čitali v časopisju po sklenjenem premirju. Bil je napravljen pritisk na kongres, da omeji izseljevanje v Ameriko, ki je seveda učinkoval. Sprejeta je bila postava, ki je omejila izseljevanje v Ameriko, kajti določbe so bile tako poostrene, da je bilo izseljevanje v Ameriko res omejeno. Določila se je kvota za vsako deželo. Določeno je bilo povedano, koliko izseljenikov sme priti iz ene ali druge države v Združene države. Kongres je ustregel onim, ki so kričali, da bodo izseljeniki kar poplavlili Ameriko, ako se izseljevanje v Ameriko ne omeji.

Prvo leto je res šlo več ljudi v Ameriko, kot je bilo dovoljeno po postavi, da smejo priti. Drugo leto je pritisk izseljenikov odjenjal. In zdaj se lahko prepričamo, da jih niti toliko ne pride, kolikor jih po postavi lahko pride.

Statistično poročilo pove jasno in določno, da izseljeniki iz nekaterih držav niso izčrpali dovoljene kvote. Iz Nemčije je bilo dovoljeno priti 13,512 izseljenikom v Ameriko, a prišlo jih je 3,318. Iz Anglije (Združenega kraljestva) bi lahko prišlo 15,488 izseljenikov. Dospelo jih je pa le 8,080. Rusija je bila upravičena v septembru do 4,323 izseljenikov, a izselilo se je le 2,594 Rusov. Celotno iz Besarabije, ki sme poslati 558 izseljenikov, je prišlo le tri in petdeset izseljenikov. Le Italija je izrabila svojo kvoto za september, a skozi celo leto je upravičena še do lepega števila izseljenikov. V Avstriji je slabo, saj tako se glase poročila. A sem je dospelo le 697 izseljenikov, dasiravno je imelo pravico priti 1,490 izseljenikov.

V septembru se je izselilo v Združene države 41,510 oseb, a v resnici je smelo priti sem 71,561 izseljenikov.

Iz Jugoslavije je dospelo v Ameriko 45 odstotkov izseljenikov od določene kvote. Prišlo jih je 2,984, a pravico do izkrcanja ima v celem letu 6,426.

V času so prihajali v Združene države krepki mladenci in moške. Danes pa tvorijo večino žene in otroci, posebno se pogrešajo med izseljeniki izučeni delavci.

Razni veliki dnevniki povprašujejo, zakaj ta pojav. Razni tovarnarji in industrijalci navajajo vzroke in izjavljajo, da je treba odpraviti te ne določbe za izseljevanje v Ameriko, da pride sem večje število delavcev. Neki stavbinski podjetnik je trdil, da Amerika potrebuje vsako leto okoli pet in šestdeset tisoč stavbinskih delavcev, da se zamaši vrzel, ki nastane vsako leto med stavbinskimi delavci v Ameriki. Tudi on je priporočal, da se naj izseljeniški zakoni spremenijo, da ne bodo tako strogi.

Znane so podjetniške želje zaradi izseljevanja v Ameriko. Znani so tudi motivi teh želj.

Odperto povedano, strogi izseljeniški zakoni niso krivi, da izseljeniki ne prihajajo v Ameriko. Saj nas prvi pogled na statistiko podučijo, da prihaja ravno iz tistih dežel najmanj izseljenikov v Ameriko, ki imajo veliko industrijo in visoko izobraženo delavstvo. Izseljenikov ni iz Nemčije, Avstrije, Združenega kraljestva (Britanije). Kje so vzroki?

Delavci v teh deželah so dobro podučeni o razmerah v Ameriki. Čitali so o Palmerjevih prognoh in drugih. Brali so o velikih stvarkah v Ameriki. Ravno tako čitajo, kako podjetniki nastopajo proti delavskim organizacijam in da so se združili, da uvedejo "odprto delavnico" in uničijo delavske strokovne organizacije. Vse take vesti odbijajo inteligentne evropejske delavce od izseljevanja v Ameriko. Prognoh proti delavcem, ki drugače mislijo kot bankirji in podjetniki o gospodarskih vprašanjih, bodo morali prenehati, da se izseljevanje v Ameriko zopet poveča. Ravnotako morajo podjetniki odnehati s svojo nestrpnostjo proti delavskim organizacijam, ako hočejo privabiti inteligentne delavce v Ameriko.

Delavci v Evropi prav pazno čitajo, da veliko delavcev še izza vojne sedi v ječi, dasiravno niso izvršili nobenega de facto kaznjivega dejanja, med tem ko so vojni grešniki v Evropi že zdavnaj izpuščeni iz ječ. Vse to odbija evropejske delavce. Spremeniti bo treba marsikaj, ako hočejo, da se tok inteligentnih delavcev zopet obrne v Ameriko.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Irwin, Pa.—Iz tukajšnjega mesta že dolgo ni bilo nobenega dopisa v Prosveto, dasiravno tudi v tukajšnji naselbini živijo rojaki, čeprav ne v tolikem številu kot po drugih naselbinah. Mesto Irwin ima precej prebivalcev, a Slovencev ne mnogo in še oni, ki so, so nastanjeni bolj zunaj mesta, kar je tudi vzrok, da ni bilo dopisov pod naslovom iz Irwina za časa stvark, ki se je vršila tudi v tem mestu. V tej okolici je precejšnje število premogarjev, ki so zastavljali s drugimi rudarji tega okrožja. Ali stoodstotnih stvarkarjev je bilo malo. Par izjem je, ki se še danes nočejo podati v rove, kakor nas je večina storila že pred časom.

Oni se zavedajo, da je boljše delati po tovarnah za nižjo plačo, kot podati se nazaj na limance, ter bi jim mogel kdo to ali ono oporekati, kot se dogaja tam, kjer so stvarkarji zopet prišli s delom.

Stavkavci se sedaj jezijo, da so jim stvarkarji pokvarili njih mezde, ter da nimajo več take udobnosti, kot so jo imeli za časa popolne stvake. Kompanije so sprevideli, da je sedaj čas, da dobi nazaj, kar so prej izgubile in tako so jim prišlo jemati strelivo ter svatlike, ker so prej dobivali prosto. Tudi vozički morajo biti sedaj zvrha naloženi, do čim se je pri nekaterih videlo po tri do štiri palce svetlobe. Odrkali so se 25c plače od vozička, kar se dogaja pri malih kompanijah, kjer delajo tako pod pretveto, da nimajo nikake tehtnice, da bi tehtali premog. Niš boljše pa ni pri večjih kompanijah, kjer imajo tehtnice.

Takoj ko so se rudarji pričeli vračati v rove, se je hitro tehtnica polomila in premog je skoro za polovico lažji kot je bil prej za stvarkavca. Sedaj, ko so pričeli stvarkarji delati, a pričeli tehtati po 1900 do 1600 funtov, dočim so ravnolati vozovi naloženi s enakim premogom prej tehtali 3000 do 3500 funtov. Kaka razlika med sedaj in prej! In to si je priborila ona delavska masa, ki se je borila skozi šest mesecev za boljši obetanski, potem pa se tabiniš meniali podala prostovoljno nazaj k delu, a čemur si je še bolj pridrla verige, tako, da se jih ne bo moglo delavstvo rešiti. Kapitalizem je sprevidel, kako mu je treba nastopiti, da si izvaja bitko zase, videl je, da mu ni treba za to dovolj dela, samo par dobrih agitatorjev, to je vse. In ti agitatorji so storili za kompanije dobro, čeprav so obenem za sebe delali slabo, kar se že sedaj pokazuje. Delajo 'komaj po dva do tri dni na teden, voziček mora biti boljše naložen in tehtnica je slaba. Niš drugih udobnosti ni, ne streliva ne svetlobe. Manjšo plačo prejema delavstvo, ki si ne upa drugam kot iz dežja pod kap.

To so dobrote, ki katerih so pripomogli stvarkarji, ki so se izneverili organizaciji U. M. W. of A. in prustili svoje brate, ki so še vedno na stvaki v okrajih Somerset, Fayette in Westmoreland ter v državah Zapadna Virginija, Washington in Kentucky ter del Alabame. Ti so še val na stvaki in borijo se za boljši obetanski. Zakaj bi ne bili ostali vsi na stvaki, toliko časa, da bi uspeli do izpolnjenja zahtev za vse skupaj.

Kot je razvidno, bi marsikateri rojak rad izvedel, zakaj se ne tako skrili dopisi v Prosveto. Sam sem mislil vprašati za vzroke, pa mi ni treba, ker stvar nam je že znana. Lahko pa malo pojasnim, kako je to prišlo.

Vsakdo, ki je še pisal kak dopis, zna, da je storil svojo dolžnost, če je pisal v korist sebi, svojim bratom in organizaciji. Zadnji dopisi so se tikali večinoma samo stvake, raditega so po stavki nekateri dopisi končali, ker se stavka ni iztekla v zadovoljstvo dopisnikov. Drugi dopisniki so izostali, ker niso bili nikdar aktivni v tem, kar so pisali, o pa še drugi vzroki, da so dopisi prenehali. Vsek dopisnik, ki piše dopis, navadno tudi opiše kaj o napredku v svoji naselbini ter o izobrazbi, pri čemur pa je gotovo, da mora priti v nesoglasje pri nekaterih osebah, ki mislijo drugače. Z grožnjami tedaj drugače misleči vzmajo dopisniku pogum da nadaljnega dopisovanja, dasiravno je pogosto potrebno, da bi prišlo kaj v javnost.

Ravno jaz se nahajam v takem položaju radi zadnjega dopisa iz Pleasant Valleyja, ki je nekateri tako razkačili, da so mi napovedali, da me bodo brez hlače naglasi iz naselbine ter kdove še kako natepli pred izgonom. Še marsikaka druga dobita bi me bila morda čakala, v sled česar pa priporočam cenjenim rojakom v omenjeni naselbini, naj prenehajo s takimi grožnjami, ki jih pravila SNPJ nikakor ne dovoljujejo, še manj pa da bi se dejansko izvršile. Imajo pa pravico pritožiti se na gotovih mestih in tudi list Prosvete jim je na razpolago za stvarno razpravo, da prinesejo na dan vse, kar je bilo priobčeno, a ni bila resnica.

Ni bil moj namen, da bi koga kritiziral v naselbini, ako bi ne bili do tega privedli že dolgo zasmehljivi pogledi in govornice o moji lenobi, kar je že vse prevedeno nekoga, ki se nahaja v takem položaju kot se jaz zadnji dve leti.

Zdravniške izpovedi so dovolj jasne o mojem zdravstvenem položaju in še mnogokrat bo treba zdravnik obiskati. Če pa mi ni mogoče več opravljati dela, ki sem ga opravljal prej, sem primoran zadovoljiti se s tem, ki ga imam sedaj, dasi tudi tega težko opravljam.

Pozdrav vsem zavednim rojakom, nezavedni pa naj bi še kmalu pričeli misliti, da so ravno na isti poti kot sem jaz. — Jermoj Kokelj.

Power Point, Ohio. — S tužnim srcem naznanjamo žalostno vest vsem znancem, prijateljem in sorodnikom, da je za vedno zaspal naš nezabljeni brat Anton Slabe, ki je bil rojen v Oselcih pri Zireh nad Škofjo loko. Umrl je v starosti trideset let dne 18. oktobra, 1922. Pripadal je pod okrilje matere SNPJ, društva št. 358 v Power Pointu, katerega članstvo ga je sprejelo k zadnjemu politiku dne 20. oktobra 1922. na Narodno pokopališče v Lsbon, O. Društvo št. 358 mu je položilo krasen venec v zadnji posrnav na njegovo gomilo, kakor tudi lokal organizacije U. M. W. of A.

Pokojnik tu zapušča soprogo in tri nedorasle otročiče, katerim izrekamo naše iskreno sočasje. Tebi dragi brat Anton pa kličo naše društvo: Počivaj mirno v svobodni ameriški zemlji. — Thos. Mrcina, tajnik društva št. 358.

Mustafa Kemal.

Mustafa Kemal paša, vodja turških nacionalistov in vrhovni poveljnik otomanske armade v Anadoliji, je sin bivšega turškega carinskega uradnika v Solunu. V svojih mladih letih je bil samo Mustafa, navaden turški Mustafa. Njegov učitelj matematike v vojaški šoli je bil tudi Mustafa in tedaj je mali Mustafa dobil še drugo ime Kemal. Mustafa Kemal je ostal kot tak do po vojni in šele tedaj je dobil naslov paša.

Mustafa Kemal je bil v vojaško šolo proti želji njegovih starišev. Oče ga je dal v srednjo šolo v Solunu, toda ko je bil v šoli tepen zaradi razposajenosti, ga je oče vzel iz šole. Že v desetem letu svoje starosti si je vtepel v glavo, da mora biti častnik, toda njegova mati ni hotela nič slišati o tem. Ko je Mustafa zapustil nedokončano srednjo šolo, je na skrivnem študiral toliko časa, da je povojno naredil vstopno izkušnjo na vojaški šoli v Solunu. Starši mu potem niso več branili, ker je bil sam svoj.

Pozneje je šel na višje šole v Carigrad in pričel se je zanimati za politiko. Takrat je bilo v teku mladoturško gibanje in dijaki so imeli tajna društva, v katerih so čitali prevratne spise, ki so bili prepovedani od vlade. Mustafa Kemal je bil voditelj enega teh društev. Med dijaki so pa bili tudi voluhi, ki so pazili na mladoturke in nekoga dne je bil Kemal ovađen s njegovimi tovariši vred. Bil je aretiran in zaprt v ječo.

Ko je prestal kazen, je bil poslan k vojaškemu polku v Sirijo. Leta 1909 se je vrnil v Carigrad in sodeloval v revoluciji, ki je strmoglavila sultana Abdul Hamida. Nato je pomagal reorganizirati turško armado in udeležil se je vojne s Italijani v Tripolisu in balkanske vojne. Ko je prišla velika vojna, je hotel Kemal, da se Turčija pridruži zavzemikom. Do Nemčije in centralnih držav sploh ni imel nikoli dosti simpatij in večkrat je bil v konfliktu s nemškimi vojaškimi svetovalci in inštruktorji, ki so bili poslani na Turško. V vojni se je povzpeli najvišje do polkovnika in bil je v kampanji v Mezopotamiji in na Galipoliju, kjer so bili Angličani teptani.

Njegova karijera je prišla šele po vojni, ko je Turčija sprejela pogoje premirja. Takrat je organiziral nacionalistično gibanje v Angori in napovedal boj sultanovi vladi, ki se je bila podala za zavzemikom. Kemal je izjavil, da turški nacionalisti ne bodo nikdar priznali mirovnih pogojev, diktiranih v Sevresu in res je držal besedo. Po štirih letih je izgnal Grke iz Male Azije in prijelil zavzemnike, da morajo danes priznati vlado nacionalistov v Angori in sklepati s njo nov mir, ki povrne Turkom Carigrad, Tracijo in mogoče še druge mohamedanske dežele.

Mustafa Kemal paša je star 42 let in govori perfektno francoski. Na njegovi sunanosti ni prav nič turškega. Mož je inteligentnejši, nego obažen in miren po značaju. Pokaže se, da je dober vojskovodja in zdaj ima priliko pokazati, dali je dober državnik. Kemal ni verski fanatik in varuje v ločitev turške države od izlama (mohamedanske vere). Po svojem privatnem mišljenju je republikanec in demokrat. Ako doseže, da se turški politični aparat izluči iz verske lupine, bo dosegel več kot kateri drugi Turek pred njim.

Treh šolskih svetovalcev pa šerif ni dobil, da jim izroči povabilo za nastop kazni.

po vojni, ko je Turčija sprejela pogoje premirja. Takrat je organiziral nacionalistično gibanje v Angori in napovedal boj sultanovi vladi, ki se je bila podala za zavzemikom. Kemal je izjavil, da turški nacionalisti ne bodo nikdar priznali mirovnih pogojev, diktiranih v Sevresu in res je držal besedo. Po štirih letih je izgnal Grke iz Male Azije in prijelil zavzemnike, da morajo danes priznati vlado nacionalistov v Angori in sklepati s njo nov mir, ki povrne Turkom Carigrad, Tracijo in mogoče še druge mohamedanske dežele.

Mustafa Kemal paša je star 42 let in govori perfektno francoski. Na njegovi sunanosti ni prav nič turškega. Mož je inteligentnejši, nego obažen in miren po značaju. Pokaže se, da je dober vojskovodja in zdaj ima priliko pokazati, dali je dober državnik. Kemal ni verski fanatik in varuje v ločitev turške države od izlama (mohamedanske vere). Po svojem privatnem mišljenju je republikanec in demokrat. Ako doseže, da se turški politični aparat izluči iz verske lupine, bo dosegel več kot kateri drugi Turek pred njim.

Zadružno gibanje po svetu.

Delavstvo v St. Paulu, Minn., gradi svoje domove. — Pomenanje vredno gibanje delavcev, ki položijo svoj imetek tja, kjer jim največ korist, kakor so storili delavci v St. Paulu, Minn. Ustanovili so stavbinsko in posojilno društvo meseca marca, lani, pri čemur je sodelovala delavska organizacija. To društvo izjane velik uspeh in odkar je pričelo, imajo njega člani po pet in pol obresti od vloženega kapitala. Vsa zaloga gotovine društva založi na prvo vknjižbo na nove hiše, ki more potem biti plačana nazaj po eden odstotek ali več na mesec. Delajo samo za dobrobit javnosti brez kakih želja po zasebnem dobičku, so je to društvo vživelo v svoje geslo, da je pri njem vsa usluga in ne dobiček. Pa valjo temu skromnemu cilju društva, je bil precejšen tudi finančni uspeh.

Pri tem stavbinskem in posojilnem društvu ni toliko sadrikov pri pogajanjih, s katerimi se samo zapravijo šes in denar, ni treba delavcem prositi okoli denarnih posejvalcev in se pogajati s podjetniki za gradnjo hiše. Društvo je samo stopilo v svezu s Zadružno ljudsko stavbinsko družbo, ki so jo organizira strokovne unije v mestu, da si s tem člani hranijo denar pri nabavi stavbinskega materiala in gradnje. Stavbinskemu in posojilnemu društvu je torej toliko olajšano delovanje, kajti ni jim treba sklepati pogodb s podjetniki in raznimi špekulantji. Domovi, ki si jih delavci gradijo s pomočjo stavbinskega in posojilnega društva, so zgrajeni po njih volji in odplačujejo jih lahko na male obroke po smerni ceni.

Delavstvo proučava zadružno gibanje. — Kooperativno gibanje ima sedaj že več prijateljev in pojača se s dne do dne bolj. Na tretji seji mednarodne delavske konference, ki je bila obdržavana v Ženevi, je bila sprejeta sledeča resolucija:

Konferenca je s ozirom na ozke zveze, ki še obstajajo med problemi delavstva in onimi zadružništva, izjavila svojo željo, da bi mednarodni delavski urad posvetil več pažnje na šim ožje delovanje in proučeval sadružništvo s gospodarskega kot socialnega stališča delavcev in po svojih predvidnostih izdelal načrt, kako bi bilo mogoče tesnejše spojiti strokovno organizirano delavstvo z zadružništvom. Izvršujoči odbor delavskega urada je sprejel to resolucijo, kot nekaj, kar je njegova dolžnost in že pozval vseameriško kooperativno komisijo za informacije o napredku sadružništva v Združenih državah v vseh različnih formah, ki obstajajo.

TRJE ŠOLSKE SVETOVALCI V RAPORU.

Chicago, Ill. — Šolski svetovalci Hart Hanson, dr. Boleslav Klarkowski in James B. Rezny so oddali v zapor, da presede kazen zaradi žaljenja sodišča. Prvi je bil obsojen na tri dni zapore in \$300 denarne globe, drugi na en dan zapore in \$200 denarne globe, tretji na en dan zapore in tri sto dolarjev denarne globe.

Treh šolskih svetovalcev pa šerif ni dobil, da jim izroči povabilo za nastop kazni.

Meteoriti.

Poneumnjevalci so vedno drugačni v dejanjih kot v besedah. Voliva pravi, da bodo nebesa strahno kaznovala vse tiste, ki so mu nasprotni, nato se je pa pritožil na višje sodišče zaradi suspendiranja njegovega zakona, ki zabranjuje kajenje. Voliva noče čakati na kazen iz nebes, temveč se bolj zanese na posvetno sodišče. Ravnotako je z nebeškimi plaščili. Tepel, dajajo denar poneumnjevalcem, čakajo na povračilo iz nebes. Voliva pa zahtevajo plačilo takoj. "In God we trust — if it's cash."

Lloyd George straši, da pride nazaj. Irci morajo dati za sveto mašo. Saj radi dajejo.

Laaker je dejal, da edini Mojzes je posušil Rdeče morje, danes pa ni Mojzesa, kateri bi posušil Ameriko.

Slaba primera. Prvič Rdeče morje ni rdeče in drugič ga je bil Mojzes ravno toliko posušil kolikor je Amerika suha.

Železniški kralji plačujejo bonus skebom, ki so bili "lojalni" za časa stvake. Tako znajo nagraditi kralji industrij svoje zveste vojake, ki se tepejo in prelivajo kri zanje. Gardisti v Herrinu so prejemale \$15 dnevno.

Koliko pa domovina plača vojakom, ki so pustili zaslužek in šli na fronto? Dolar na dan. In kje je nagrada? Vprašajte kralje industrij. Ako je bivši vojak miren in pohlevno strada, ne dobi nič; ako se pa pridruži stavkarjem, tedaj lahko dobi srno svinca.

Kdor ni dokraja slep, vidi, kako je. Pravi vladarji Dolarike so industrijski kralji. Amerika ima okrog 30,000 kraljev in pol drugi milijon ministrov.

Washington, D. C. 20. oktobra 1920. — (By Associated Press.) — Mr. Samuel Gompers, bivši predsednik Ameriške delavske federacije in častitljivi starček, je danes objavil listo kandidatov, starih prijateljev delavstva ki jih priporoča v izvolitev. On pomeni, da so kandidati še vedno 50 let in ve, da so dobri, iskajna vedno ubi človeka.

Demokratje! Ha! Ti, s so veliki prijatelji in zaščitniki delavcev!

Razlika med demokrati in republikanci je ravnotako velika kakor je razlika med dvema polnokrvnima zamorcema.

Rev. McConnell, ki je bil 50 let protestantski pastor, je zdaj obesil vero na klin in izjavil, da je vse skupaj humbug, kar je ušel 50 let.

Ako bi bil moč storil kaj takega pred tristo leti, bi hitro sgorrel na sveti grmadi. Danes se mu ni treba bati grmadi, ampak juna je kljub temu. Cerkev, ki se ni prav nič naučila in niš pozabila kakor Burbonci, ga najbrj razglasi za norca, da s tem ubije valnost njegove knjige. To se je že zgodilo.

Ako bi bili tudi drugi pastori, duhovni, rabinci, hodše in verski poneumnjevalci v splošnem saj na stara leta tako odkritoreni, da bi povedali, kaj v resnici mislijo in koliko verujejo v bajke, s katerimi aleparijo ljudi — bi imel McConnell veliko, veliko družbo. Toda business je business.

Dva Francoza sta na potu v Ameriko. Prvi je socialist Longuet, drugi je tiger Clemenceau. Prvega bi radi zavrnili, drugemu pa se postavljajo slaroloke. Longuet je vnuk Karla Marksa in zagovornik pravice za bedne ljudi, tiger Clemenceau je pa s Wilsonom, Lloyd Georgejem in Orlandom vred serviral caleparjenim narodom krvavi mir. Clemenceau je prvi tiber v sloveški podobli, zato je dobrodoel. Slava svobodi in demokraciji!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Carlinville, Ill. — Uredništvo vam ne more pojasniti glede tovrnne na različnih železniških po vzhoda in zspadu, ker ni povsod enaka in je za nekatere predmete različna pristojbina od drugih. Če pošljete poštni paket, informirajte se pri poštnem uradniku, ako pa je zadeva železnice lahko izveste vse potrebno pri uradniku železniške postaje. — Pozdrav!

GRADNJA DOBRIH CEST NAPREDUJE TRAJNO.

V MINOLEM LETU SO ZGRADILI DESET TISOČ MILJ CEST Z SVETNO POMOČJO.

Minnesota je zgradila največ dobrih cest.

Washington, D. C. — Na tisoče milj dobrih cest je bilo zgrajenih z svetno pomočjo. To se je zgodilo v minolem letu in te ceste bodo služile ljudstvu. Tako poroča biro za gradbo jevnih cest, ki je oddelek poljedelarskega departamenta. V minolem letu ni bilo nič manj kot deset tisoč milj dobrih cest zgrajenih z svetno pomočjo.

Biro, kateremu je poverjena oblast, da deli svetno pomoč državam, ki so pristale na program za gradbo dobrih cest, izjavlja, da je dolžina vseh cest koncem prejšnjega fiskalnega leta znašala 7.500 milj, ki so bile zgrajene z svetno pomočjo. Od tega časa se je dolžina dobrih cest več ko podvojila in je znašala koncem leta 17.700 milj. Minnesota poroča, da je dogradila pet sto milj z pomočjo prispevkov in avsenega sklada. Državi Montana in Wisconsin sta pa dogradili po štiri sto milj.

Ravno tako poročajo, da so dogradili toliko mostov, da merijo vsi skupaj trideset milj. To se je zgodilo od leta 1918 in v smislu zveznega programa. Eden najdaljših mostov, ki se razteza med Mandano do Bismarcka, N. D. je dolg tri milje in pol in je stal \$1.428.000. Zvezna vlada je prispevala k zgradbi tega mostu več ko petdeset odstotkov.

Biro predložil konferenci Odbora za potok dobrih cest izkušnje o troških in trpežnosti cest. Na tej konferenci bodo zastopniki vladnih agencij, državni cestni uradniki, inženirji in drugi. Odbor meni, da se bo letos dobilo \$742.000.000, ki se naj potrošijo za gradbo cest v tem letu, da se tako zgrade ceste, ki so vsilikega pomena za transportacijo.

UBIŠNEGA BANDITA IŠČEJO.

Na potu je štirikrat utekel svojemu stražniku.

San Quentin, Cal. — Ječar iz San Quentina je obvestil okrajne oblasti v okrajih Lamar, Rawlins in Green River v Wyomingu, da naj iščejo mladega bandita Richard Palmerja, ki je že v četrtih pobegnil, svojemu stražniku na potu iz New Yorka v Kalifornijo. Mladí bandit se je oprotil vseh okov in je skočil z vlakom v Rawlinsu, Wyo. Oblasti sodijo, da se nahaja v divjini.

UMORJENO ŽENO SO NAŠLI ZAKOPANO V GOZDU.

Cleveland, O. — Na lovu sta bila zobozdravnika dr. D. C. Connel in dr. W. R. Beattie. Nalesta sta na novo gomilo v gozdu. Ko sta prišla kopati, se je prikazal okrvavljen ženski kloboč. Obvestila sta o svoji najdbi deputirani škofa v Painsvillu, ki so odprli grob. V njem so našli umorjeno ženo, v kateri so kasneje spoznali ženo Henry J. Burnsa. Soproga je je takoj spoznala, ko je videl ovratnico, uro in ključ, ki so jih našli pri nji. Prekavala je dognala, da je bila ustreljena skozi levo oko, zadaj je imela lobjanjo rano, obraz je bil pokrit z ranami in opraskan. Njena ura se je ustavila tri minute po dvanajstih.

Zobozdravnika sta videla nekoga tujca, ki je bežal iz gozda. Klicala sta ga in pehitela sta za njim. Dohiteh ga ni bilo mogoče najti. Dohiteh ga ni bilo mogoče najti. Dohiteh ga ni bilo mogoče najti.

Policijska sodi, da je morilec pustil ženo ležati čez noč v gozdu, drugo jutro jo je pa pokopal.

STARA SLEPARJA, KI JE VEDNO NOVA.

Chicago, Ill. — Harry Shetilian je ob tisoč dolarjev, ob svoje večletne prihranke!

Pridrull se mu je neznanec in ga nagovoril, ako hoče hraniti pet in sedemdeset tisoč dolarjev, katere je podaril neki številkoljub za siromake v Evanstonu. Dejal mu je, da mora on položiti tisoč dolarjev poročila v gotovini, da bo vesten varuh. Shetilian je pristal na kupčijo in danar so zamenjali v parku. Shetilian je prejel poln kovček "denarja", njegov neznanec pa za tisoč dolarjev papirnati ameriški bankovci. Velikodušni neznanec je na to dal Shetilianu pet in dvajset centov, da gre v bližnjo lekarno po neki lek, ker je njegovemu tovarišu prišlo nepričakovano slabo. Vesel je šel Shetilian v lekarno, a ko se je vrnil ni bilo neznanca in njegovih fino oblečenih prijateljev.

ZBOROVANJE KUKLUKSOV. OVB RAZNOVANO.

Pittsburgh, Pa. — Kukulksi so zborovali v McKee's Rocksu. Zbrali so se ljudje, ki so rekli policijskemu načelniku, ako ne zabrani kukluskovskega zborovanja, da sami razčenejo kukluskovce. Na to je policijski načelnik Edward Reider sam odšel v dvorano in zapovedal kukluskom naj se razidejo. Kukulksi so ubogali. Kukulksi so se hoteli vprav obliči v svoje halje, ko je policijski načelnik vstopil in jim preprečil maskerado.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NEZGODA.

West Newton, Pa. — Ekspresni vlak je na Baltimore & Ohio železnici skočil raz tir blizu Suteravilla. Kurješ je ubit in okoli dvajset potnikov je bilo ranjenih. Lokomotiva je zapustila tir, ker je zadela na cev, ki je padla s tovornega avtomobila, vozovega malo preje prek železniškega križišča. Lokomotiva sta sledila dva ekspresna in pasajirski vozova. Vsi štirje vozovi so padli v jarek. Strojovodja je zadobil teške poškodbe.

KAKO JE S PROHIBICJO NA MORJU.

Washington, D. C. — Proti tujim ladijam se ne napravi več politik, da zanje stopi v veljavo Daughertyjev odlok, ampak ladje bodo prihajale v ameriške pristanišče z opejnim piščancem pod pečatom, dokler najvišje sodišče ne poda svojega odloka. Ameriške ladje ostanejo "suhe", na njih se bodo točili opejni piščanci.

NOVA RAZOROŽITVENA KONFERENCA.

Washington, D. C. — Administracija je sklicala novo razorožitveno konferenco, na katero je povabila pet centralnoameriških republik. Konferenca prične 4. decembra v Washingtonu. Povabljeni so Guatemala, Nikaragua, Honduras, Salvador in Kostarika. Ako bo med tem časom priznana mehiška vlada, bo povabljena tudi Mehika.

Namen konferene je, sprejeti nove pogodbe prijateljskega razmerja med republikami Centralne Amerike in storiti efektivne korake za omejitev oboroženosti v teh državah. Na konferenci se bodo reševali tudi nekateri spori med srednjeameriški republikami.

MILJON OSEB SE JE ODTEGNILO DAVKU.

Washington, D. C. — Preiskava je odkrila, da je v Ameriki več kot milijon individujev, ki imajo čez \$5000 letnih dohodkov in niso v zadnjih štiri letih plačali niti centa dohodninskega davka. Odtegnili so se s tem, da so prikrihli prave dohodke ali pa sploh niso izpolnili nobenih listin. Največ teh grešnikov je med malimi trgovci v velikih mestih. Vlada se pripravlja, da sžaj prime te ljudi. Ves odtegnjen davek znaša več ko pol milijarde dolarjev.

STAVKOKAZI SO ZASTAVILI KALI.

Oklahoma City, Okla. — Deset stavkokazev je zastavilo v delavnicah Frisco železnice. Pritožuje se o slabih razmerah. Delavni čas je dolg in pa tudi druge stvari jim niso všeč.

POŠTNE TATVINE ODKRILE.

Minneapolis, Minn. — Dozdej je aretiranih osemnajst oseb, ki so obtožene tatvin na pošti tukaj, v Chicagu in New Yorku.

Turki bodo kasnevali izneverjene Grke.

Carigrad, 26. okt. — Šakir bej, turški civilni guvern v vzhodni Traciji, pravi v svojem prvem uradnem poročilu, da se je zadnje dni pripetilo več obžalovanja vrednih incidentov v Traciji kljub prisotnosti zavezniških vojaških posadk. Poročilo se dalje glasi, da se turški prebivalci v vzhodni Traciji obnašajo dostojno in da ni res, da v delih operirajo turški četaši. Turška uprava bo ravnala z Grki in Armenci ravnotako kakor je v Mali Aziji, pravi nadalje Šakir bej. Kar je moških vojaške starosti, bodo internirani. Tisti, ki so služili v grški armadi, bodo kasnevali, drugi pa, ki so mirni in pošteti, bodo lahko brez skrbi živeli, kajti nova Turčija potrebuje koristnih delavcev.

Atena, 26. okt. — Po najnovejšem poročilu bo izredno vojno sodišče sodilo biveše vladne uradnike in vojaške poveljnike, ki so bili aretirani ob času, ko je bil Konstantin vrčen s prestola. Pred sodišče morda pride tudi princ Andrej, Konstantinov brat, ki je poveljeval armadnemu zboru v Anatoliji.

Vladivostok je končno v rokah revolucionarjev.

Tokijo, 26. okt. — Vladivostok je danes v popolni posesti ruskih rdečih čet. Zednji japonski vojaški so zapustili mesto večerj popoldne. Japonci se štali rdečkarjem inventar orožja, ki je ostalo v mestu in ključje do skladišč, v katerih se nahaja orožje in strelivo. Brez malega vsi japonski civilisti so odšli z vojski.

Japonski čete, ki so izpraznjvale Vladivostok od torke, so se ukrale na deset transportov. Ko je zadnja četa korakala proti pristanišču, so bile na vseh hišah rdeče zastave. Prebivalci so že davno imeli rdeče zastave pripravljene za to priložnost. V luki je še nekaj japonskih ladij, angleška in francoska križarka ter ameriška topničarka. Edini japonski vojski, ki so še na ruskih tleh, so oni na severni polovici otoka Sahalina. Japonska ljudstva pa zahteva, da se ti usaknejo, da bo potem enkrat mir v Rusijo.

Fašisti vzamejo vlado v silo.

Neapel, 26. okt. — "Slovesno sem prisegel, da moramo dobiti vlado Italije v naše roke, bodisi na mirni način ali s silo." — Tako je dejal Benito Mussolini, vodja fašistov v Neaplu.

Michele Bianchi, tajnik fašistične organizacije, je rekel, da ima stranka pol milijona članov.

STAVKUJOČI BRODARJI SO SI POISKALI DELO NA SUHEM.

Chicago, Ill. — K. B. Nolan, tajnik brodarске organizacije na Velikih jezerih, izjavlja, da je veliko stavkujočih brodarjev poslalo delo na suhem. Stavka je bila odredjena, da se zniža tedenski delavni čas na šest in petdeset ur. Lastniki parobrodov si pomagajo, da najemajo "zeleno" brodarje. Nolan pravi, da je v najemanju "zelenih" brodarjev lakati vzroke, da so se kapitani že večkrat odrednili ob kakšen most ali pa sedel kam drugam. Brodarjenje po Velikih jezerih preneha v decembru. Stavkujoči brodarji so se sami opostili dvanajsturnega delavnika nekaj mesecev prej, kot je bilo to v navadi vsako leto.

KANADESKI RUDARJI KERTVAJO ZNIŽANJE DELAVNIKA.

Calgary, Alberta. — Rudarji 18. distrikta rudarske organizacije U. M. W. A. bodo zahtevali prihodnje spomlad sedanjo mezdno lestvico in znižanje delavnika na trideset ur v tednu.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Stavka kovinarjev v Ljubljani. Dne 7. oktobra so stopili v stavko hvarji, strugarji in modelni mizarji strojnih tovarn in livarn v Ljubljani. Stavko so povzročili zastopniki tovarn in sicer radi kršitve pogodbe. Podjetnik noče izplačati stavkujočim difference 15% na temeljno plačo od 1. septembra t. l., katero bi moral jim izplačati po pogodbi. Položaj se je poostil s tem, ker se je obojestransko odpovedala sedanja kolektivna pogodba. Ker je ravnateljstvo krilo sedanjo kolektivno pogodbo, je delavstvo sklenilo, da iste sploh ne priznava več ter bo predložilo zahtevo za novo kolektivno pogodbo. Pripravljeni so boriti se do skrajnosti.

V Trbiču je neurje dne 6. oktobra napravilo ogromno škodo. Bistrica je izstopila, vzela s seboj več mostov, podrla jeze zasula ceste ter zahtevala dve železniški žrtvi. Prostori ob vodi imajo obliko pravetih razvalin.

Na madžarski meji so prijelo prijelo naše oblasti več tihotapcev, ki so tihotapili nelegisne karte za igranje. Globa znaša 24 milijonov kron. Ignjata Polaka in Antona Hovena so poleg tega še aretirali.

Vojno ministrtvo se je odločilo vpoklicati novembra meseca t. l. letnik 1922. "Živijo militarizem!" si mislijo gospodje v Belgradu, zakaj prav dobro live na račun ljudske nezavednosti.

O generalu Wranglu smo že veliko pisali. In morda ne bo odveč, če vnovič približemo sledeče: General Wrangel je zopet ovrgel izjavo dr. Ninšiča in Pašiča, ki sta trobila v avet, da je g. Wrangel na naših tleh strogo nevtralen ter da uliva samo naše gostoljublje. General Wrangel je namreč na svojem inspekcijakem potovanju po Dalmaciji smatral za potrebno, izjaviti da zunajna politika sovjetske vlade ni po volji ruskega

Priseljevanje iz starega kraja v Ameriko je bilo 1. julija t. l. odprto.

Pišite meni, da vam naredim pravilne in dobre prodaje. Če očeba ne pride povzračem danar. Na odlašajte da ne bo kvota zopet izčrpana.

MATIJA SKENDEL, JAVNI NOTAR na Ameriko in stari kraj. 557 Butler Street, PITTSBURGH, PA.

Dr. J. V. Grahak ZDRAVNIK.

Uradne ure so: 10:00 zjutraj do 2:30 popoldne. 343 E. Ohio Street. Telefon Cedar 2366. N. S. PITTSBURGH, PA.

PATENTI

PROSTA POJASNILA. Pošljite povratno črtilo vaše iznajdbe ali ideje v pregled in izpita v slovenskem jeziku. Tolec, zanesljiv in pošten.

CLARENCE O'BRIEN, Registered Patent Lawyer, 232 Southern Building, Washington, D. C.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inštop. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2687-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODBEK:
Predsednik Vincent Galinar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 22, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišnega oddelka Blas Navak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jafa Zarutalka, upravitelj glasila Filip Golina.

POROTNI ODBEK:
John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zeleznikar, Box 278, Barabon, Ohio, Fred A. Vider, Box 972, Str. Minn., John Turbell, Box 161, Lawrence, Pa., John Gorlich, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODBEK:
Blas Navak, predsednik, 2687-59 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZEMODNO OKROZJE: Jacob Ambrosii, Box 228, Moon Run, Pa., John Grolaj, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROZJE: Anton Sular, Box 104, Green Knobs, ne Jugoslavija, Max Mars, Box 188, Buhl, Minn., ne Jugoslavija, Mike Engel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:
Frank Zalta, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5808 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdravilveni odbor:
Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Josko Ovan, 3838 W. 36th St., Chicago, Ill., Jos. Štuk, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VZEMOVNI ZDRAVNIKI: Dr. F. J. Kara, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, O. POŠTA—Korrespondenca z gl. odborom, ki dela v glavnem veselu, se vsi pošilja.

VSA FISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika in sodovci Predsedništva S. N. P. J., 2687-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolnišice tajništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJAVJE IN STVARI, ki se pošiljajo gl. izvrševalnemu odboru in Jednoti veslu se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na sodovci Blagajništva S. N. P. J., 2687-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede posiljavanj v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaltu, predsedniku nadzornega odbora. Sigur sodovci je sporni.

Vsi prigivi na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na sodovci John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajoči, spisal, napolnjeni in opeh vse kar je v zvezi s glasilom Jednota, naj se pošiljajo na sodovci "Prosveta", 2687-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

naroda, ki se ne more svobodno izražati. Da tu nimamo prav nič proti njegovi izjavi. Toda izjavil je še: Moje četo so sicer zaposlene v realnih privatnih in državnih službah, toda vedno pripravljene, da bodo posegle v boj za končno osvoboditev od boljševiškega nasilja." In je še govoril o pomoči boljševikov Kemal paši in Bolgariji. Njegova izjavanja so popolnoma jasna. Nastopil je v tej pozi, da spozna vsa naša javnost, kdo je on, ruski "glavno koman-

dajuči" v državi BSR, ki rešuje Evropo in Ruso v Rusiji? Kajti belgajraka vlada ga protisira na vse mogoče načine in trpi na svojem osebnju armado, ki je vsak hip pripravljena na boj. Kakšno cilje zasleduje s tem tista belgajraka vlada, ki se niti najmanj ne briga za koristi jugoslovanškega naroda? Zakaj našeto ste milijonov smo še izšli za caristične pripetence, medtem ko nam primanjkuje denarja za šole, bolnišnice itd. v nekončnost.

KNJIGE

Književne Matice S. N. P. J.

Književna matica Slovenske narodne podporne jednote je izdala in ima v zalogi sledeče knjige:

Slovensko-angleška slovnica. Dodatek raznih koristnih informacij. Fina trda vesba. Cena \$2.00 s poštnino vred.

Jimmie Higgins. Spisal Upton Sinclair, poslovenil Ivan Molek. Povest iz življenja ameriškega proletarijata za časa velike vojne. Trda vezba. Cena \$1.00 s poštnino vred.

Zajedalci. Spisal Ivan Molek. Povest iz doslej skritega kosa življenja slovenskih delavcev v Ameriki. Trda vesba. Cena \$1.75 s poštnino vred.

Zakon biogenesije. Spisal Howard J. Moore, poslovenil J. M. Zelo podučna knjiga, ki tolmači mnoge narurne zakone in pokazuje, kako se splošni razvoj ponavlja pri posamezniku fizično in duševno. S slikami. Trda vesba. Cena \$1.50 s poštnino vred.

Zadnji dve knjigi, naročeni skupaj, dobite za tri dolarje. Vse štiri knjige za šest dolarjev. Vredno so!

Naročbe, s katerimi je poslati denar, sprejema

Književna Matica

2687-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Rojaki, ki bivajo v spodaj omenjenih naselbinah, lahko kupijo knjige po isti ceni od sledečih naših zastopnikov:

CLEVELAND, O.
Frank Černe, trgovina z urami in zlatino, 6035 St. Clair Ave.
William Sitter, trgovina z urami in zlatino, 5805 St. Clair Ave.
Ludvik Medvedšek, 1140 Norwood Road.

DETROIT, MICH.
Anton Jurca, 1529 Cortland Ave.

CHISHOLM, MINN.
Frank Klun, tajnik društva šte. 110 SNPJ.

JOHNSTOWN, PA.
Andrej Vidrich.

OHIO.
Anton Jankovič, ki običe vse naselbine.

ZAPAD.
Frank Richter, ki običe vse naselbine.

Razne vesti.

PROHIBICJA NI SPREMENILA LJUDI V ANGELE.

Ampak pomnožila je zločine.

Washington, D. C. — V Združenih državah so se izdatno pomnožili zločini v drugem letu prohibicije. Kapitan W. H. Stayton, član eksekutivne Društva proti prohibicijoniskemu amandmentu, je nabral podatke iz šest in petdeset večjih mest, ki štejejo okoli dvajset milijonov prebivalcev.

On izjavlja, da so njegovi podatki pravilni, ker so oficijelni. Nabrani so bili v oficijelnih zapisnikih in za to so resnični. Stayton izjavlja, da vprav ti podatki pokazujejo, da so se zločini vsake vrste pomnožili in da jih je bilo veliko več v letu 1921 kot v letu 1920. Ravno tako so se pa na račun ljudstva pomnožili administrativni stroški.

V letu 1920, to je v prvem letu prohibicije, je bilo v teh mestih 250.310 aretacij zaradi pijanosti in nesopodobnega obnašanja. V letu 1921 je število aretacij zaradi teh prestopkov naraslo na 343.665, pomnožilo se je torej za 36.21 odstotkov. Vseh aretacij zaradi vseh prestopkov v letu 1920 je bilo 1.233.904, v letu 1921 pa 1.464.296. Aretacije zaradi vseh zločinov in prestopkov so se torej pomnožile za 18.67 odstotkov.

Kapitan Stayton ta to podaja podatke, kako so se pomnožili administrativni stroški zaradi prohibicije. V letu 1920 so v teh mestih izdali za policijo \$80.890.846. V letu 1921 so pa izdali \$89.018.129. V enem samem letu so se stroški pomnožili za \$9.095.510.

OSE SO SKORAJ RAZNOGLE POLITIČNI SEOD.

Granger, Ind. — Ko je govorila gđ. Ester O'Keefe, kongresna kandidatka, je nekoli poročnel vrgel osje gnezdno skozi okno v dvorano. Ko so se ose vaule iz gnezda, je bilo slišati krik po dvorani. Nekli mladenič je pa prijel ose je gnezdo in ga vrgel zopet skozi okno.

De Valera je bolan.

Dublin, 26. okt. — Eamon De Valera, voditelj irskih republikanov, je nevarno zbolel. Dubovnik je neprestano ob njegovi postelji. Poroča se, da so mu republikani že pred več tedni obrnili hrbet in si izbrali drugega voditelja.

BABICA.

Obrazi iz življenja na kmetih.

Spisala češki BOŽENA NEMCOVA.

Poslovenil FRANCE CEGNAR.

(Dalje.)

"To so ti na veselje, imaš zdrave unuke. Ali pa slušate vi, otroci, svojo babico?" vpraša kneginja otrok, kateri niso od nje ošji obrnili. Na njeno vprašanje pa so pobesili oči, šepetaje: "Sinčamo!"

"No, prebiti je še, včasih — ali kaj se hoče, tudi mi nismo bili boljši," reče babica. Kneginja se nasmeji, vide na stoli košek jagod, vpraša kneginja otrok, kateri niso od nje ošji obrnili. Na njeno vprašanje pa so pobesili oči, šepetaje: "Sinčamo!"

"In zakaj?" vpraša kneginja in vzame košek jagod od Barbike. "To je tako med nami, milostljiva gospa, kečar umre materi dete, mati ne je do svetega Ivana Krstnika ne črešeni na jagod. Pravijo, da hodi Devica Marija po nebesih in daje to sadje malim otrokom. Katerega otroka mati pa se ne vzdrži in tega sadja je, temu govori Devica Marija: "Vidiš, ljubi dete, tebi je malo prišlo, mati ti je pojela." Zato se vzdržuje matere tega sadja. No, in katera se vzdrži do kresa, vzdrži se tudi po kresu," pristavi babica.

Kneginja je držala v prstih jagodo, sladko, rudečo, kakor krasne njene ustne, ali pri babičinih besedah jo je nehote položila v košek nazaj, reče: "Zdaj ne morem jesti, in vi otroci, ne bi imeli nič na pot."

"I to nič ne dá, gospa kneginja, le jeste, ali vsemite jih domov s koškom, mi si naberemo drugih," reče hitro Barbika in brani se koška. "Jemljem tedaj vaš darek," nasmeji se kneginja prereno otrokom, "jutri pa pridite po košek v grad in babico pripeljite seboj, umejete!"

"Pridemo, pridemo," zatrče otroci, kakor takrat, ko jih je zvala mama mlinarica v mlino. Babica je hotela nekaj odgovoriti, ali to ne bi bilo nič pomagalo, kneginja se je babici lahko poklonila, nasmejala se otrokom in stopila s mostovja. Košek je podala konjuhu, sela na Orlanda in zginila med drevjem, kakor krasna prikazen.

"Babica, jaz se veselim gradu! Oče pripoveduje, da ima tam gospa kneginja krasne podobice!" reče Barbika. "A, in tam imajo papirje in ta govori. Čakajte babica, to se bodele čudili!" zavpije Jožek in deskuje z dlanjo ob dlan.

"Mala Nežka pa, očni se po sebi, reče babici: "Jaz ne pojdem v tej obleki, kaj ne babica?" "Za božji čas, da tega otroka nisem gledala! Ti si lepa, kaj si delala?" prekriža se babica, ko vidi, kako se je dete pomazalo.

"Jaz nisem kriva, Jožek me je mahnil, pala sem na jagode," odgovori malo dete. "Vi dva se vedno pulite. Prav, prav je rekla gospa kneginja, da sta, kakor škrate. Zdaj pa idite, pojdemo k lovcu. Ali te vama pravim, dečka, ako bosta se tako podobna, kakor sta bila danes, nič več naju ne vzamem seboj," preti babica.

"Pridna bodeva, babica," obežata dečka. "Bodemo videli," odgovori babica, stopaje za otroki po lesnej stesti proti lovcu.

Niso daleč bli mej listnatimi drevesi in zagledali se belo lovčovo hišo. Pred hišo je bil zelen ograjen, s lipami in kostanji nasajen prostor, in pod drevesi so bile klopi in mize. Po travi so šetali pavi, o katerih je babica rekla, da imajo angeljako perje, vraški glas in tatinako hojo, potem truma grahastih, krmeljavih pegatek; beli zajčki so sedeli v travi, nastavljal ušesa in razbega-vali se na vsak glas. Lepa srna z rudečim trakom okoli vratu je ležala pred hljinami vrati in nekoliko peov je akakalo po dvoru. Pracej, ko so jih poklicali otroci, veselo so zalajali pritekli k njim, obkakovali jih in skoraj od samega veselja na tla podri. Tudi srna je prišla, ko jo je poklicala Barbika, in z modrim svojim očesom tako mlo gledala otroka, kakor bi hotela reči: "Ah, ti si tu-

kaj, ki si nosiš sladičice, bodei pozdravljena!" Barbika je je morala to v oči brati, kar naglo je segla v torbico in podala srni kos čemlje, katero je srna vzela in potem šla za otroci.

"He, kaj pa ima ta tropa!" zakliče nekdo, in slajci stopi iz hiše lovec v lahki zeleni suknji in domači kapi na glavi. "No, to so mili gostje," oglasi se zagledavši babico; "Bog vas vzprini! — le bliži! Hektor, Diana, Amina, strani! Še grmečega Boga ne bi bilo slišati," zareži se nad psi. Babica je šla v hišo, pred katero so iz zida moleli jelenovi rogovi. Na steni je viselo nekoliko pušek, ali precej visoko, da otroci niso mogli do njih.

Babica se je zelo bala puške, da si ni bila nabita, in rekla je, ko se je lovec smejal: "Kdo more vedeti, kaj se mu zgodi, nesreča ne spi!" — "Res je," odgovori lovec, če Bog hoče, tudi motovilo poči."

Babica ni lovni zameravala, da se je včasih malo šalil, da le vpriče nje božje imena ni po nepotrebnem imenoval in da ni kiel, tega babica ni mogla slišati, precej si je zatimila ušesa, rekoch: "No, čemu je tega treba, umazan jezik — šlovek bi vas pokropil." Lovce je rad imel babico in zato se je priče nje varoval, da ni zadel na vruga, kateri mu, kakor je rekel sam, silil na jezik.

"Kje pa imate kumo?" vpraša babica, ko je stopila v hišo in je ni bilo notri. "Le sedite precej jo pokličem; veste, ona vedno kje braka, kakor kolkja mej piškoti," odgovori lovec in gro klicati ženo.

Dečka sta obstala pred skrinjo, v kateri so se lesketale puške in lovski noži, in deklici sta se igrali se srno, ki je prišla z njimi v izbo; babica pa je na prvi pogled opazila prijazo, čisto pometeno in anažno sobo ter rekla: "Res je, naj pride šlovek sem v nedeljo ali v petek, vedno je vse čisto, kakor zročalo," in ko je zagledala prejo, ki je ležala povezana in raznamovana na čelešniku, stopila je k njej in jo pogledala.

Mej tem so se odprla vrata in stopila je v izbo gospa, še precej mlada, v čisti domači obleki, v beli peči, da roki je imela malo, zlatovlaso hčerko. Srčno je pozdravila babico in otroka, videlo

se je na jasnem in prijaznem njenem licu, da je resnično vesela.

"Kropila sem plitno. Vesela sem, letos bo belo kakor sneg," rekla je lovcu, izgovarjaje se, ker je niso v hiši našli.

"To je marljivost," odgovori babica, "kos na belišti in tu preja za tkalca! To bo platno, da bi pisal po njem! Da ga vam le dobro stke in da vas ne prevari. Ali ste zadovoljni s tkalcem!"

"I to veste, mila babica, ako promeniš tkalca, ne promeniš tatu," odgovori lovcu.

"E, ve ženske, rad bi vedel, kako bi vas tkalec varal, vse imate na prstih prešteto," nasmeji se lovec. "Zdaj pa sedite in ne stojte, da nam spajna ne unesete," nagovori babico, ki ni mogla odpreje.

"Vasj se tako ne mudi," odgovori mu babica, prime za roko malo Anico, katero je lovcu k čelešniku postavila, da ne bi pala, ker je še le shojevala.

(Dalje prihodnjiš.)

Brez znanja angleškega jezika ne prideš nikamor. Spopolni si to znanje, ako ga še nimaj. Naročiti si "Slovensko-angleško slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Književna matice S. N. P. J.

SEVEROVA ZDRAVILA VZDRUŽUJEJO ZDRAVILNE V DRUŽINAH

Hude Bolečine revmatične hitro dajate, če rabite SEVERA'S GOTHARDOL Zanesljivi liniment! Isotfako uporabi je za izvijanje, oklinate, za otrplost, in kroničnost bolnih mišic ter udov. SEMI DO 11 30 CENTOV! Vprodajajo v lekarnah. W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Hočete imeti postranski zaslužek?

Dolarni trgovec, molče, črna ali rumena, lahko nekaj zaslužijo na prodajanje naših importiranih godbenih uravnoteženih kitar. Dobra stvar za prodajo v vašem kraju. Hitro služite, če se odločite za naše zastopništvo. Prišano delo za vašo populacijo in medoljub. Pišite po naš cenik in podrobnešt, če dajete. Ura in Sales Company, Dept. A, 15 B. Deople, St. Charles, Ill. (Adv.) Oct. 21-25-27

Za kuhanje piva doma imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas kuhanje vedno le najboljše in najcenejše. Dobiti je tudi abrike sodov, steklenice in raznih loncev, itd. Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vaš kraj. Groceterijam, sladničarjem in v prodajalno šolezinske doma primeren popust pri vaših naročilih. Pišite po informacije na: FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

PRVA IN GLAVNA STVAR pri pravem investiranju je varnost. Šele potem ko je ta primerno jamčena, je varno pričeti iskrati visokot dohodkov, za vas vreden denar. Mi vam nudimo varne investicije, ki prinašajo do 7.50%. Uprajte za nasvet pri: OTIS & CO. 216 Superior Ave., N. E., CLEVELAND, OHIO. JOHN F. FERRO, Forvite Investors Dept.

OTIS & CO. 216 Superior Ave., N. E., CLEVELAND, OHIO. JOHN F. FERRO, Forvite Investors Dept.

OTIS & CO. 216 Superior Ave., N. E., CLEVELAND, OHIO. JOHN F. FERRO, Forvite Investors Dept.

Kadar mislite na stari kraj, mislite na slovensko banko ZAKRAJSEK & ČEŠARK 70-8th Ave., New York City.

ZAKRAJSEK & ČEŠARK 70-8th Ave., New York City.

ZAKRAJSEK & ČEŠARK 70-8th Ave., New York City.

ZAKRAJSEK & ČEŠARK 70-8th Ave., New York City.

ZAKRAJSEK & ČEŠARK 70-8th Ave., New York City.

ZAKRAJSEK & ČEŠARK 70-8th Ave., New York City.

Švindlerski praški za pijaco.

New York. (Jugoslovanski Odelek F. L. I. S.) Poštna uprava je izdala tiralnico proti nekemu Karlu Grundler v Monakovem na Nemškem in naznanila vsem postarjem v Združenih državah, da ne smejo izdati nikakih Money ordrov plačljivih na Grundlerja. Grundler je razpošiljal po Združenih državah oglašje, s katerimi je ponujal na prodaj razne praške, iz katerih se baje more napraviti razne vrste vina, piva, žganja, in likerjev.

"Na tisoče jih je," pripoveduje Grundler v svojih okrožnicah, "ki bi radi imeli dobro pijačo doma, pa ne znajo kje bi jo dobili." Ali glej, Grundler se ponuja, da pomaga žejnim množicam s tem, da jim pošlje potrebne snovi in produkt, kako naj napravijo "izvrstno pivo, vino, whiskey in likerje, nič umetnega,

marveč pivo višje kakovosti, v. no enako vsaki prvovrstni kapljici in žganje ali liker, enakega najbolj alovitih vrstam, vse to pripravljeno za rabo v najkrajšem času." Ameriški zastopnik poštne uprave v Monakovem si je priskrbel vzorec ponujenega blaga in jih predložil federalnemu kemičnemu uradu poljedelskega ministrstva v preiskavo. Kemični urad je dognal, da dotični "čudotvorni praški" so vsebovali: ječmen, sad od rože, jerebikovino, rožič, fige, glotno seme in mnogo umetno pobarvanega lesnega prahu.

Seveda iz te zmesi je nemogoče napraviti vino, piva ali žganja, najmanj pa take vrste, kakor o betažo oglašai. Radi tega je poštna uprava proglasila dotične oglašje in okrožnice za prevarg in zlorabo pošte v goljufive namene. Naročite "Prosveto" vašemu sorodniku ali prijatelju v stari domovini.

COLUMBIA GRAMOFONE od \$30.00 — \$250.00. VELIKA ZALOGA FLOŠČ V VSEH JEZIKIH. Imam nove zaloge nemških importiranih "Homokord" rekordov. Brezplačne cenike dobite pri: VICTOR NAVINSEK, 374 Grove St., Conemaugh, Pa.

ROJAK PAJK JE V trgovini nad 16 let, na tisoče dolarjev razpošlje blaga po celi Ameriki pa se ni nikdar sililo da ni vsak dobil pošteno blago. Kdor od nas enkrat kupi, se kupi. Pošilja brezplačne cenike po celi Ameriki za ure, silinca, srebrnina, diamanta, prstane, dalja prave glasne Columbia gramofone, slovenske in v vseh drugih jezikih gramofonske plošče, zadržava, regalije, kape i. t. d. On je edini pravi zastopnik v Conemaugh, Pa., za Columbia gramofone in plošče. En sam poskus in prepričali se bode. IVAN PAJK, 24 Main St., Conemaugh, Pa.

CUNARD & ANCHOR Dva ogromna parnika gonjena s oljem NARAVNOST V TRST 17,000 ton. Lokacijske kabine tretjega razreda s 1-1 potnicami. Kratka jedilna soba, kadnice in podvalnice. Ograjeni prostor za priložado. — Domača kuhinja. Vina sator. Vsa domača ugodnosti izvrstne potovanja. Ena preko Cherbourg v 8 dneh v Jugoslavijo, pluje vsaki tork. Aquitania, Mauretania, Berangaria. Za vsaki leto in poljevala uporabite bližnjega agenta.

VSAK DOBER ROJAK, KI MISLI NA SVOJCE V STAREM KRAJU, POŠLJE DARILLO ZA

Božič

Jaz izplačam vsako pošiljatev hitro in gotovo še pred božičnim praznikom.

Jaz računam najnižje cene in pošiljam denar popošti in brzojavno.

Pišite po naš cenik. EMIL KISS BANKIR 133 SECOND AVE. NEW YORK, N. Y.

Prodajam tudi parobrodne listke.

DELNICE JADRANSKE BANKE.

Narastajoče poslovanje Jadranske banke v zvezi s njenim ekspanzivnim delom v vseh panogah gospodarskega življenja in domovini je iskanele potrebe povedati lastna obrtna sredstva naroda. V izvršitvi sklepa občnega zbora od 27. maja se je sedaj povzelo delniško glavnico od 120 milijonov kron na 240 milijonov kron s izdajo 300.000 delnic po K 400 ali din. 100 nominalno.

Is mnogostevnih vprašanj naših strank glede nakupa delnic nam je sklepati, da bojo naši izseljeneci delnic delnice III. izdaje, vreden čenar se je rok za podpisovanje v Ameriki podaljšal do 30. oktobra tekočega leta. Naši izseljenec, ki se niso delničarji lahko kupijo delnice pod letimi pogoji kakor nedelničarji v domovini.

Cena za eno delnico je (K 400 za glavnico in K 360 za rezervo) K 760.— dobitve 5% obresti od 1. jan. do 31. okt. 1922. \$1.70 K. T.V. 70

Delnice imajo pravico do dividende na leto 1922. Za leto 1921 dividenda je izplačala 12% to je K 48.— in je prišakovati za leto 1922 še boljši dohodek.

Za vpis in informacije se obrnete na: FRANK SAKSER STATE BANK GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

FRANK SAKSER STATE BANK GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

LEPA VIDA ROMAN

Jošip Jurčič.

(Dalje.)

A neusmiljeni ljudje so povedali dedu, da je že od zore iščejo, da je vse preiskano, daleč okoli še, povsod se je klicalo ime gospodinjinjo, vendar ni bilo ne glasu, ne sledu. Glasu ne, ker ni slišala klicave, sledu ne, ker ga je lehklo ispal deč, ki je šel pred dnem in še potem po malem zopet padal.

In starec se je tresel, kakor mrzličec, kakor pribit na svojem sedežu in je klicaval in polglasnih stokih Boga na pomaganje in svetece njegove. V svojem strahu se še takoj domislil ni, da ima svoji šeni takoj poročiti, kaj se je zgodilo. In ko mu je to prišlo na um, obvezal ga je iznova strah, kaj bode iz matere, ko bode čula, da je njen edini otrok pomorskim razbojnikom, divjim, neusmiljenim ljudem prišel v roke.

Pošiljati sicer na Basnigojevino poročila ni bilo treba, ker tudi gori je družina brzo svedela, da iščejo. Vido, in kaj sumijo, da se je zgodilo z njo. Došlo je tudi starki na ušesa in jo podrljo na tla v nezavest.

Prvi, ki je jenjal iskati je bil starši Samorod, šupnik. "Tu je vse zastoj, treba je samo v božjo previdnost zaupati, ki bode še vse prav izvela," je rekel in ustregel vsem upehanim.

Ko je prišel tudi Anton domov, vse zamoklo tih, a strašnim obrazom, truden in obupan, spustil se je na stal ter obraz pokrnil s obema rokama, približal se mu je brat in rekel z lahko modrostjo in tolažilivostjo onega, kogar nesreča v prvi vrsti zadeva:

"Anton, v Boga zaupaj, še ni izgubljena." "Izgubljena!" reče veliki mož, roka mu odpade, kakor otrpla od života.

"Če so jo razbojniki ugrabili in vzeli s seboj, poslali ti bodo gotovo poročilo, kam pridi s odkupnino po njo. Za odkupnino jim je, denar, to je vse."

"Miliš!" reče Anton in naglo vstane. "Gotovo, in nekaj še imamo."

"Potem niso šli daleč, lopovi. Dohitel bi jih," reče Anton in prenašalja.

"Jaz idem na morje," reče potem naglo. Poroči ti prijateljem mojim v Trst, naj skrbje tudi oni od svoje strani. Bodi še nekaj dni tu, če mene ne bode. Skrbli za dete. Če bi treba za kaj denarja, dala ti bosta oče in mati."

"Dala, dala bova," priklama stari tast Basnigoj z ginjenim, napet otročjim glasom. Anton korčel iz sobe in ukazuje pripraviti la-djo. Povsod mu je brat na pomoč s svojo večje hladnostjo in stari tast bi rad pomogel, rad svetoval, ali strahna, izmenadna novica ga je bila tako potrla, da ni mogel še govoriti, le zdaj pa zdaj je klicaval tiho Boga.

"Ali brate, tako prav gotovo pa tudi ni," da bi jo bili razbojniki vseli, morda jo je kaka druga nesreča zadela, morda ..."

"Ne, glej!" In Anton pokaže kolček tujne obleke, ki jo je bil našel na malem obzornem kolcu. "Tam doli je hodila. In pozna se, da se je tam nocoj šoln iskreal. Ribič je v jutro šel vsalnje."

Tedaj je bilo dokazano. Anton je odplul rote se, da brez nje ne pride domov, in ko bi jo imel, imel vzeti iz globokine morja ali z onega konca sveta.

Vest pa, da je tako čudovito izginila lepa Vida, se je razširila med ljudmi daleč po deželi. Nastale so pripovedke, v katerih se je natanko pripovedovalo, kako je prišel "šrn samoroc preko sivega morja, ladjo ustavit, ko je lepa Vida pleni-ce prala," pa jo je zvalil in odpeljal v daljino deželo ter da jo mož išče ali kakor se še dandanes v pesmi, katero je slovenski narod o naši lepi Vidi složil, poje:

"... tvoj mož je šel od hiše, Se po morji vozil, tebe išče, Tebe išče in se grozno joka. Od bridkosti njemu sree poka."

Osmo poglavje. Brat šupnik, ki je bil tako ob nesrečnem dnevu prišel brata na domu obiskat, je moral zdaj nekaj dal tu ostati, zakaj ni bilo po odhodu Antonovem nobenega domačega šloveka.

Prvo, kar je storil, je bilo to, da je prenesel dete na Basnigojevino, k babici Basnigojki, ki se je strastno oklenila vnučiča, ko hčere ni več imela.

Drugo delo pa je bilo šupniku, da je od kraja začel preiskavati in povpraševati zaradi Vide. Zvedel in videl je mnogokatero znamenje, ki ga v burnosti prej ne Anton, ne on ni bil zapanil. In po vsem tem je mož s glavo majal in sumljivo molčal.

Na peaku namreč doli, kjer je moral tuj šoln čakati, ni bilo poznati mnogo sledu. Čoln je bil majhen. Imajo li pomorski razbojniki majhne čolne? Dalje tudi psa Volka ni bilo nikjer, pač pa se je poznala, ena stopinja njegova skora do tja, kjer je bila Vida nesena v čoln — še je bila. Čudno, da ni bil pes miren. A vsi sledovi so bili jako slabi, negotovi, zato se ni dalo trdno sklepati o nišmer.

Bolj čudno pa se mu je zdelo — da, celo ostrmel je sam pri sebi — ko je od deklice žul, da se ona ne vse rano jutro našle velika dvonosa vrata odprta, in da so slišale Tončka samega jokati. Kako je to, da je danes tako zgodaj odšla, kakor nikoli! Kako da ni prej kake dekke poklicala ter ji svoje dete izročila, predno se je napotila k roditeljem?

Strašna misel mu je urazala preko glave, nasti ker se je domislil anačnjega pogovora in Antonove pritožbe o svoji šeni.

Ali dobri mož ni hotel uumisliti, obrisal si je hladno pot s obraza in se izkušal razmiseliti, hodil od tod do tam, med družino, ki se je zopet dala polotila.

(Dalje prihodnjiš.)